

ZPRAVODAJ

JIRÁSKOVA HRONOVA

PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO DIVADLA
S ČESKOU, MORAVSKOU A SLOVENSKOU
ÚČASTÍ A ZAHRANIČNÍMI HOSTY

Znovu ad výběr na 60. JH

I když patrně s jinou motivací (dnes snad spíše zvědavost, dříve temné podezření) se také na jubilejním Jiráskově Hronově přetřásá otázka "kdo to sem vybral". Chci na ni odpovědět.

60. JH byl koncipován sice jako slavnostní (pouť, bez poroty, cen a nervozity), leč pravdivý obraz amatérského divadla současnosti, tj. této divadelní sezóny. Už druhý hrací den přehlídky (oba kusy Hrudla, Vodní slípka a Hodina mezi psem a vlkem) ukázal v plné nahotě rozpětí našeho amatérského divadla. Už na začátku příprav 60. JH došlo k dohodě mezi místními pořadateli a Ústavem pro kulturně výchovnou činnost (zastupujícím i Osvetový ústav v Bratislavě) o dělbě práce při zabezpečování programu. Hronovští měli ve své režii „stávkové divadlo“, pouť a všechny doplňkové mimodivadelní programy. Z loňského roku přetrvala dohoda, že nastudují Pana Jo-

hanese. Ústav měl připravit návrh divadelní přehlídky, vzdělávacího programu včetně dílny amatérské fotografie a výstavy této dílny a dalších programů, např. tematických filmových projekcí. Tuto dohodu respektovala koncepce 60. JH, zpracovaná ústavem. Koncepce zahrnovala také činnost programové rady přehlídky jako konečného článku dohody o programu. Programová rada nebyla složena pouze z „úředníků“ všeho druhu, ale především ze zástupců zájmových organizací, organizačního štábu JH, ústředních poradních sborů a odborníků (předsedou byl prof. Císar). Program 60. JH nevybírala žádná ústřední výběrová komise, která měla být hlavní zárukou „ideovosti“ programu, s programem nikdo, jako v minulosti, neběžel na ÚV KSČ (tak se proslavil zejména ředitel odboru MK ČSR dr. Jan Kohout), úkosem na něj nezhlížel KV ani OV KSČ (oba tyto orgány ještě v říjnu minulého roku hodlaly ustavit vlastní výběrovou komisi, neboť, jak uká-

(pokračování na str. 4)

Amatéři v listopadu

Mám před sebou stoh prohlášení, výzev, zpráv. Něco rovnou z listopadové pošty, něco z pozdějšího shromažďování dokumentace. Informační válka zanechala stěpiny na každém kroku. Amatérští divadelníci nemohli nechybět. Vybíráme dva texty. Jeden z Prahy, druhý z Plzně.

Pražská „Esence“: „Při představení pro děti v sobotu 18. listopadu jsme se dozvěděli o vyhlášení stávky studentů a herců divadel. Na nejbližší zkoušku, v úterý, se celý soubor rozhodl ke stávce připojit a místo všech plánovaných představení uspořádat diskusní večery. Hned ve středu poprvé v Malostranské besedě se naše divadlo připojilo ke společnému prohlášení. A tam jsme střídavě byli až do ukončení stávky. Ve čtvrtek jsme byli na stávkovém představení v divadle Lampa, v Barátnické rýchtě. A v pátek, náš stávkový večer. Kdo si při jeho přípravě poznamenal, že nejlepším bodem programu by mohla být zpráva o odstoupení Jakeše. To jsme ještě netušili, že „režijní záměr“ do puntíku vyjde.

Diskuse v souboru o zájezdovém představení pro děti v Českém Šternberku – hrát nebo uspořádat náhradní stávkový program? Pro děti? Zvítězila varianta stávková – členové souboru četli z Wericha, Vodňanského, Záčka a přístupnou formou vysvětlovali dětem, jaké cíle stávka sleduje. Poslední představení jsme měli hrát v Zahradním městě. Pořadatel ho však odvolal, sál jsme našli zavřený. Museli jsme se omezit na vysvětlení divákům, kteří přesto přišli...“

(pokračování na straně 2)

Potřebujeme přemýšlet o společnosti, slovenském národě, jeho dějinách, o povaze, o postavení jednotlivce ve společnosti. Dnes máme možnost na představení „Tanap“ divadelního souboru Disk z Trnavy.

Klady kontra zápory

Do predvečerného vystúpenia košíckého Malého divadelného štúdia zostávalo ešte necelých šesťdesiat minút, nuž som sa išel „mrknúť“ ako ide ich skúška v Slávi.

Troja mladí protagonisti o čomsi debatovali. O probléme. Chceli dať stoličky určené pre divákov na jednu veľkú kopu (hnojisko) s tým, že každý prichádzajúci divák by si vzal tú svoju „židli“ a sadol si podľa vlast-

ného výberu (samozrejme, kde bude ešte voľné miesto). Lenže... „Práve o tomto hráme“, vravia mi trochu rozhorčene. „Náš zámer so stoličkami nemôže uskutočniť, pretože sme to nenapísali do podmienok na predstavenie a tunajší domovník nám to nechce dovoliť, ibaže by mu to rieklo „z hora“ nariadil. Kedy sa už konečne všetci „odhnojíme“ a každý bude zodpovedať sám za seba a nie čakať iba na pokyny z vyšších miest? Nebolo už toho mnohonásobne stupňového riadenia dosť?“ Trochu trpká skúsenosť v tak mladom veku, nemyslíte? te?

(pokračování na str. 2)

CO SE NELÍBILO NIKOMU

Nevím, kdo píše pod značkou „el“, neznám jeho profesí, jeho zájmy ani jeho životní příběh, at mi tedy promine, že soudím jen podle toho, co jsem již četl.

Po úvodním přiznání, že vloni chyběla odvaha, soustředila se značka „el“ na rubriku „co bylo vloni“. Zde poněkud nostalgicky vzpomíná, nejprve s paní Paterovou a v dalším článku již úplně samostatně. Vzpomíná hlavně na to, co se jí a nevím ještě komu, na loňském roce líbilo, ale nějak pozapomněla napsat o tom, co se nelíbilo nikomu. Jak po úvodním vynikajícím extempore tajemníka Lišky několik souborů vůbec účast odřeklo nebo ji jen s obavami podstoupilo. Jak jsme trpělivě vítali přítomné o nepřítomné zástupce stranických a jiných orgánů: Jak jsme tuto neviditelnou a všudepřítomnou daň bez uzardění pla-

tí a psali loňský Zpravodaj s dokonale fungující autocenzurou, které se ještě dodnes nedokážeme často zbavit.

Nevím, ve které společnosti se stalo věcí bontonu vzpomínat, jak jsem trpěl. Já znám lidi, kteří vzpomínají let utrpení ve věz-

(pokračování na straně 2)

HRONOV PŘEDBĚHL MUZEUM

Drobná, ale významná slavnost proběhla včera v levém křídle foyer Jiráskova divadla. Několik desítek návštěvníků se zúčastnilo odhalení busty Karla Čapka, jejímž autorem je sochař Jindřich Roubíček z Náchoda. Projev přednesl dr. Hilmar a slavnostní vernisáž se zúčastnil zeť Josefa Čapka MUDr. Jaroslav Dostál, dále předseda Společnosti bratří Čapků Vlastimil Fišar a další. Pan Fišar na závěr řekl, že Hronov vlastně předběhl Muzeum, neboť Společnost už delší dobu jedná o umístění busty KČ v Panteonu ke stému výročí narození Karla Čapka.

(sš)

střípky

KAŽDÝ MŮŽE BÝT KMOTREM

Stačí, když zaplatí za jednu dutou cihlu deset korun. Je možné zapsat do „Kmotrovské knihy“ a dostane „Kmotrovský list“. Cihlu pak zedníci národního výboru, pan Hamerský a pan Kaválek, dovedně zasaď do zdi přístavby Jiráskova divadla. — Veselá brigáda za zvuku dechovky proběhla včera; fronta koupěchtivých kmotrů se táhla celým rozestavěným přízemím. Průběh akce zdržel pán ze souboru Kahanec, který si zaplatil najednou 31 cihlu.

(sš)

BĚH V PARKU

Denně pod dohledem zkušeného instruktora si můžete o páté zaběhnout hodinku v parku. Pro svěžest a lepší spánek se bude běhat až do 11. srpna.

(sš)

SICILIÁNI NA HRONOVĚ

Jen jsme si postěžovali, že ani na letošním Jiráskově Hronově není víc zahraničních souborů, přišla do redakce tato zpráva:

Ve čtvrtek přivítá 60. JH další zahraniční soubor. Ve 14 hodin v amfiteátru v parku (v případě nepříznivého počasí v Sokolovně) zazní verše klasických básníků (Vergilius, Homér a spol.) a to v originále! Uslisťme soubor studentů ze Sicílie, kteří si při své turistické návštěvě naší republiky „odskočili“ na nejstarší světový ochotnický festival. Světový svou tradicí a snad jednou i mezinárodní účastí. Zatím zveme do parku všechny, kteří si chtějí poslechnout krásu latinského a řeckého jazyka.

—tomgs—

Chápu, že nesouhlasí

Slečna Langšádlová zcela zákonitě nemůže souhlasit s mou představou o letošním Zpravodaji. Patřila zřejmě k těm, kteří „bojovali za svobodný Jiráskův Hronov a Zpravodaj“ v minulých letech a provokatér v roli šéfa ji dráždí. Už od okamžiku, kdy si zřejmě přečetla můj úvodník „Sedesátý a poslední“, zcela ostenatitně bojkotuje vedoucího redaktora třeba tak, že nepředává své rukopisy k nahlédnutí a obrací se pouze k technickému redaktorovi panu Fořtovi. Nebyl jsem ten, kdo slečnu Langšádlovou vybral do redakce, naopak, byl jsem postaven před redakci, kterou neznám. Už v únoru nebo březnu jsem po nepřijetí zprávy o zásadním střetnutí ve štábu JH odmítl dělat šéfredaktora. Až po složitém jednání s dvěma hronovskými členy štábu Jiráskova Hronova jsem se rozhodl znovu nastavit svou kůži. Pokud štáb nerozhodne jinak splnit to, co jsem si předsevzal. I nadále se totiž domnívám, že pod povrchem tohoto sporu jsou otázky daleko hlubší.

STANISLAV ŠRŮTEK

Living Theatre v Brně

Divadlo Husa na provázku hostí ve dnech 22.-24. srpna tohoto roku proslulý Living Theatre z USA. 22. srpna v 19.30 The Tabletes, 23. srpna dílna, 24. srpna v 19.30 I and I.

Zájemci o vstupenky volejte do Divadla Husa na provázku - tel. 243 57.

KLADY KONTRA ZÁPORY

(dokončení ze str. 1)

Podme však z iné strany. Co sa im v Hronove páči? „Milé mestočko s perfektnou festivalovou atmosférou“. Len všetci Košičania sorne ľutujú, že nemajú možnosť nadviazať bližšie kontakty s ostatnými súbormi, pretože deň pred vlastným vystúpením pricestovali, zhládli akurát pondelňajšie večerné predstavenia (aj to utáňani z mnohohodinovej cesty), utokom venovali vlastným skúškam a dnes ráno zavčas odcestovali spať, domov. Prečo? Finančné možnosti im nedovoľovali dlhšie sa zúčastniť Jiráskovho Hronova. Škoda, pretože určite by tu našli veľa podnetného. A ešte jedna zlá skúsenosť: „I keď mnoho divákov belgické predstavenie doslova očapalo, na záver práve tí „spáci“ tlieskali ostrošest. Takže, úprimnosť, kdeže si?“ Aby sme vyvážili tie klady a záporné, veľmi milo ich prekvapilo, ako sa tu — v českých krajoch — dá ľahco najest s milou, rýchlou a ochotnou obsluhou.

JOZEF ŠVOLI

Zlý duch:

Urobím, čo len chcel

Kto mám byť, do koho sa prevetím?

CO SE NELÍBILO NIKOMU

(dokončení ze str. 1)

nicích, leť, kdy nesměli vykonávat práci, pro kterou se léta připravovali na školách, známí lidé, kteří nesměli zastávat společenské funkce, jejich děti nesměli studovat a známí lidé, kteří nejen trpěli, ale bohužel i dotrpěli na obhloupenost totalitní diktatury. Zřejmě se pohybujeme každý v jiné společnosti a ať mi „el“ promine, já bych v té její pobývat nechtěl.

Mnoho se v poslední době povídá o novinářské etice, myslím, že značka „el“ ji příliš neprojevila. Jinak mi na jejím psa-

JEŠTĚ ZÍTRA

Publikace z oboru amatérského divadla se prodávají ještě ve čtvrtek od 9.30 do 12.30 hodin v budově základní školy (přízemí vpravo).

(mich)

Amatéri v listopadu

(dokončení ze str. 1)

Píseňský „Dialog“: „Mezi 23. a 25. listopadem jsme chtěli oslavit 40. výročí vzniku souboru. Rok příprav, almanach, studium inscenací, odesláno na pět set pozvánek! Zajištěno občerstvení, noclehy, upomínkové sošky Harlekýna pro zakládající a zasloužilé členy.

A přišel 21. listopad a všechno bylo jinak. Celý soubor se zúčastnil hned první protestní manifestace, svolané studenty a píseňskými herci. A už jsme do toho vltli. Nehráli jsme ani jedno představení, ale do divadla k nám proudily spousty lidí, včetně hostů a členů, které jsme pozvali. Besedy, diskuse. Naše členka Anna Röscheová je od prvních chvil v píseňském OF a od února v České národní radě. Jezdíme do různých míst v Západočeském kraji, po závodech. Besedujeme, pracujeme pro rozhlas, pro tisk, získáváme lidi pro revoluci, s přesvědčivou vírou v lepší budoucnost nás všech... Za pár měsíců vedeme na všech frontách boj o to, kde hrát. Nevíme komu bude patřit Dům kultury, Městská beseda je v havarijním stavu, dojde-li ke změnám majitele, nemáme kam se přestěhovat...“

První text je z listopadu, druhý z března. Nic ještě není dobojováno.

—gs—

ni nevadí nic, může si psát co chce a jak chce, třeba i denně vzpomínat na loňský rok — má přece svobodu: Možná, že jí k ní dopomohl zrovna někdo z těch, o kterém píše v lehkavém tónu společenského bontonu.

ING. MIROSLAV HOUŠTEK

Tak ako?

V príboch spoločenského pohybu zijeme čas zmien. V každej oblasti — i keď otázky preorientácie ekonomiky zdajú sa byť všemocujúce. Akokoľvek však, nastoľujú potrebu nových pohľadov aj na špecifickú kultúrnu aktivitu. A čo to pre nás znamená? Hľadať identitu, sebarealizačný rádius vlastne iba v tušených spoločenských podmienkach: v údobí odtatizovania a privatizácie, vo chvíľach aj „ododborárčovania“ a nastavujúcich časoch žiadnych dotácií; v ná-zore, v ktorom sa neľahko nachádza obsah pojmu amatér. Pritom repre-sionalizácia, ktorá sa stáva už čas-tým a, zdá sa, stane sa obecným, úkazom — raz neznáma, inokedy tak-mer nepripúšťa ani len „dilatáciu“ amatérsku prestávku tohto procesu. Prehovori doň napríklad už samo-správa miest a obcí?

—buš—

Tvořivost na útěku?!

Tvořivost je ve větší nebo menší míře v každém z nás. Je těžko polapitelná a často dríme pod nánošem okoralých zbytků neuskutečněných snů, cílů a prázdných slov. Je nutné ji opatrně ulovit, tak aby se neparano-la a každodenně o ni pečovat. A především ji tvořit prostředí, kde by mohla volně růst. Aby všude, kde majitel ji vyzve ke spolupráci, byla pro prospěchu jemu i jeho okolí, které se s výsledky tvořivosti setkává.

Zdá se mi, jakoby se letošní Jiráskův Hronov rozhodl začít stavět novou věž, kam tvořivost uzavře. Protože ona potvůrka je občas nepřijemná. Lidé ji obdaření ty druhé příliš provokují a ruší jejich klid. Klid zde prý přispěje k pohodě souborů. Proto se nebudeme soutěžit a porota nebude hodnotit. Čtější soubory opravdu žít s falešnou představou, že vytvořily dobré představení, když publikum zatleskalo? Myslím, že rozumný sou-

bor o lež nestojí. Úvahy o důvodech negativního hodnocení poroty jsou jistě přínosem a vždy vedou k nějakým závěrům. Publikum by určitě uvítalo nově koncipované semináře s využitím představení Jiráskova Hronova. Pokud se zbavíme soutěže, bude se se přibližovat pomalu průměru. A průměr přece v nových podmínkách, byť za několik let nebude mít místo. Průměr zanikne!

Jeden z článků Zpravodaje uvádí, že „pocitový a zapálený provincionalismus je zákonitou součástí pocitové ochotnické činnosti“. Upozorňuji, že nikdo by si průměr neměl brát jako cíl a už vůbec by neměl být svou průměrností uspokojen! Stále je nutné chtít být lepší a così pro to dělat. Celý život, i když budu tušit, že profesionalita nikdy nedosáhnu. Ale je nutné nebyť se sebou na dlouhou dobu spokojen.

Soutěživost a střety by nám v ce-

loživostním tápání — hledání měly pomáhat. Něco pro to může udělat i tato přehlídka. I její Zpravodaj. Informovat především o názorových střetech a otázkách, které se objeví během doprovodných akcí. Pouze tak se dá vypracovat líné, ospalé vědomí, které se bude muset zamyslet, na čí straně je pravda. Zatím jste si ale ve Zpravodaji příliš provokativních srovnání (kromě recenzí) nemohli přest.

Organizátoři celé akce by si měli položit otázku, zda letošní přehlídka není hazardováním s tvůrčím potenciálem návštěvníků, který je u lidí kolem amatérského divadla poměrně vysoký. Pokud loni citili zodpovědnost za možné chyby, které by mohly vyvolat nelibost nadřízených a mnoho sil věnovali jejich odstranění, prosím je, aby tento díl zodpovědnosti v příštím roce přenesli na návštěvníky a soubory. Tvořivost se nedá omezovat a povinností každého jednotlivce by mělo být ji podporovat. Aby se náhodou nedala z Hronova na útěk a nenašla jiné město.

ZORA VONDRÁČKOVÁ

recenze představení

Herkules a Augiášův chlív

A znovu, ako pri predvčerajšom predstavení Marata, vyskakuje pred nami problém, ktorý by sme mohli nazvať trebárs dobre mienenou manipuláciou s mladým hercom. Stáva sa to vždy vtedy, keď režisér s ambíciami a dlho v hlavie nosenými koncepciami si za každú cenu musí nájsť súbor (hoci aj sčasti detský, ako to bolo v prípade Pezinku) a ten sa viacmenej dobrovoľne podriadi myšlienke urobiť čosi, čím ho režisér infikoval. A to aj v prípade, ak herec nie je schopný logicky a ani podvedomým stráviť to, o čom hrá.

Pravda, prípad uvedenia Herkulesa v košickom Malom divadelnom štúdiu je predsa len trochu iný. Po prvé, profesionálny režisér Jozef Pražmári, ktorý kedysi tu urobil refaz zaujímavých inscenácií, nenaučil sa súboru a ani nenosiť koncepciu tejto Dürrenmattovej hry roky v aktovke. Bol by síce rád uviedol takýto rozhlasový kúsok vo svojom materskom profesionálnom divadle v Košiciach, ale doba a najmä vtedajší slovenský minister kultúry Válek mu to nedozvoľili, no on si aj pred sedemdesiatym novembrom vedel zvoliť iné, rovnako účinné a jeho predstavám o umení primerane vyhovujúce hry. Do štúdia sa ako hosť vrátil na jednu inscenáciu prežobšetkým preto, že mu Dürrenmattovská poetika nahrala v tom najdôležitejšom: chcel opäť na mladých hercov odkúšať nosnosť spojenia čistej, profesionalizmom ešte nezatačenej duše mladého ochotníka s možnosťou využitia hravosti a bezprostrednosti na vyjadrenie sa cez obraz hlbšieho, niekedy inotajového a niekedy iba silne básnický metaforizovaného zámeru.

Nebola to ľahká práca. Pražmáriho herec prijíma ponuku dať svoje prirodzené schopnosti do služieb štylizácie; tomu už akotak rozumie. Vie rozohrať elementárne mizanscény a dať im rovnako elementárny zmysel, logiku, zrozumiteľnosť a vo výnimočných prípadoch aj ten prepotrebný divadelný pôvab. Ale nech sa režisér so súborom snaží akokoľvek, to šírie javiskové zovšeobecnenie Dürrenmattových, vonkoncom nie iracionálnej inotajovej postupnosti (nazvime ju až chladne rozumovou, aj keď je to prípadne oxymoron) tu prítomné nie je. Režisérsky zámer vo sfére logickej tu prečítame na prvý pohľad, ale sugescia transcendentálneho, nepolapiteľného, čo robí dobrú dobrou drámou a divadlo dobrým divadlom, tu predsa len chýba.

Je tu zato miestami celkom dobrá zábava, infikujúca radosť hercov z

hry, „pohľadnosť“ i významovosť scény Štefana Hudačka a kostýmov Márie Zubajovej - obidvaja sú z toho istého košického štátneho divadla, odkiaľ prišiel na výpomoc aj režisér. S ich menami sa ešte budeme stretávať. S menami hercov Filu, Ficeriovej, Kolbaškého, Tučeka, Winklera, Sedoviča, Nexovej a ostatných možno tiež. Aspoň s niektorými z nich.

ANTON KRET

Košický súbor si troufá na to nejtěší: v nejkratším možnom odstupe pohľadnout na udalosti, ktoré námi v době zcela nedávne hýbaly a dosud hýbou. Použil k tomu Dürrenmattovy hry...

A nebo bych mohl začít z druhého konce: Košický súbor při hledání klíče k Dürrenmattově hře zvolil tu nejjednodušší cestu. Použil k interpretaci hry udalosti, které námi v době zcela nedávne...

Ať už začnu z kteréhokoli konce, musí se v inscenačním výsledku ukázat, že obě cesty vedou stejnými zdurutami, přes stejná městská k stejnému cíli. Odvážný pokus vsadit na jedinou interpretaci hry pomocí vytvoření příhrady, přiložení vnějších znaků naší současnosti na strukturu Dürrenmattova dramatu, což se ale brzy po začátku začne dalším vývoji a celé významové struktury hry (tému, jak se chovají její jednotlivé postavy, jaké jsou, jaké situace jejich příčiněm vznikají...) vzpírat, začíná pokulhávat jak význam vztahů v rovině dramatu, tak v rovině naší současnosti, již je přirovnáváno. Je snad jasné, že tedy vůbec nejde o nějaké apriorní požadavky vyplývající z předchozí znalosti Dürrenmattovy hry. Jde o to, co z Dürrenmatta v sobě inscenace zachovávala a sděluje - a v jakém je to logickém souladu s významy, které do inscenace vkládají její tvůrci.

Zdá se, že inscenace svým parodickým výsměchem přináší jasný názor na dění kolem nás. Jenže zesměšnit se dá všechno. Nechtě-li slušného fotografa fotografovat deset minut, dokáže u kohokoli vytvořit pět snímků, na nichž bude snímán výpadek jako ne zcela správný primitiv (ať už kolem snímku našeho prezidenta v Studentských listech je ukázkou tohoto typu „kritiky“). Právo na zesměšnění si autor získává až tím, že nás svým dílem přesvědčí o smyšlnosti vysmíváního. Ale to nelze jinak, než hloubkou poznání. Nenodali-li se to, hrozí povrchní komunální satira.

V inscenaci je patrná režijní zkušenost zejména v řadě choreografických nápadů a v pohybovém vedení herců. Jistá monotónnost inscenace má však svou příčinu nejen v tématice (sex a zplodětlé politikum jsou zde jedinými dvěma polohami lidského i společenského bytí), ale i v svařování, silácké ryčnosti expresivního herectví. Protipól intimnějších, jemnějších a tišších poloh zcela chybí. Jediná herecká práce - byť stále na poli drastické komiky - se objevuje ve scénách s Xantipou.

LUDEK RICHTER

Zlý duch

Naozaj treba s autorom článku do bulletinu k predstaveniu tejto hry, ktorú uviedol Divadelný súbor Jána Palárika z Čadce včera večer v budove Jiráskovho divadla, súhlasiť: „Veď divadlo je predsa len hra, hravosť, sloboda aj zázrak.“ Všetko, čo sa pred nami na javisku udialo, je aj dostatočne hravé, aj prijateľne slobodné. Herci priniesli v interpretácii Keratovho libreta kus pohybovej fantázie, voľnosť v tvorbe, improvizované danosti.

No po celý čas, najmä v prvej polovici predstavenia mi chodil po rozumie starodávny Diderotov výrok: „Čo nevedie k zrážke, nie je divadlo.“ Diderot vtedy nešpecifikoval poučenie o tom, že každý divadelný žáner používa iný typ štylizácie vedúcej k tejto zrážke a že voľnosť aj vzájomné prelínanie žánrov umožňujú takmer neobmedzený pohyb tejto štylizácie, ale čadčiansky súbor nás včera večer presvedčil o tom, že to tak je. Že totiž tiež vnútorné zákonitosti divadla nemožno ignorovať.

Po prvé: značná časť času sa v tejto inscenácii venovala tvorbe síce milých, niekedy dostatočne divácky stráviteľných, ale jednako len školských etud. Takých, aké sa s väčším či menším úspechom robia na učilištiach, v kurzoch a na hereckých tréningoch. Etud, ktoré nemajú mať vyššiu myšlienku a ani jej poňmu. Etud, ktoré môžu mať niťjaký, ani ten zárodočný príbežek a teda ani konflikt. Lenže etuda sa stáva javiskovým útvarom až pri splnení vyššiepoimaných podmienok. V našom prípade sa tak stalo hneď za tým, keď sme si z hry na javisku dokázali vzíťť postavenie zlého ducha a jeho protivníkov. Ba už aj vtedy, keď sa aspoň v náznačkov prejavili kontroverzie medzi jednotlivými nemenovanými postavami.

Po druhé: keď sa už začal rozvíjať akýkoľvek príbežek, inscenátori nedbali na to, aby nás nemýlili, aby dianie neodbiehalo od vytýčenej sútočovej línie. Ale tu sme mali pocit, ako by režisériovi a hercom viacej záležalo na ponechaní toho, čo počas skúšok naizumovali, ako na tom, aby živil tento sújet.

A po tretie: mnoho pôsobivých pasáží predstavenia, ktoré ho nedovolili urobiť nudným ako celok, poškodila nevýznamovosť kostýmov, čo sa, pravda, nedotýka dvojkostymovania ústrednej postavy. Nie, nevolám po jednotnosti kostýmov, to nie. Ale v takejto príamočiarej maloformistickej hračke by sa žiadalo štylistické zosúladenie žánru s kostýmom, také jeho „zjednodušenie“, aké sme s radosťou našli v rekvizite: bola laková a práve preto mnohovýznamová.

Teší skutočnosť, že sa v Hronove objavili uskutočňovatelia tohto nefakého žánru. Kiež sa im darí aj v budúcnosti.

ANTON KRET

Pantomimická inscenace souboru z Čadce vypadá dlouho jako pásmo volně za sebou bez jakékoli tématické

či motivické vazby poskládaných etud, v nichž jde jen o to ukázat, co všechno inscenátoři napadají s holi, s rohlikem, židlemi, papírem... Teprve postupně se začíná objevovat téma nekomunikace mezi lidmi; z nichž každý je schopen zabývat se jen sám sebou a umožňuje tak dostat se k moci zlému duchovi - tyranovi, který znásilňuje a okrádá ty, kterým panuje: a sotva se ho zbaví a svrhne, nou je, jižší, že nejsou schopni žít svobodně, pokoušejí se znovu podépit bezvládného a nemohoucího a teprve když zjistí, že je tyran definitivně mrtvý, nalézá každý odvahu kapnout si do něj; jsou svobodní, šťastní, děkují komisi nahoře za to, co mohli dávno udělat a venkoncem i udělali sami; rozpoutává se však boj o vůdcovský kabát i hůl, boj v němž nikdo není schopen zvítězit a tak si lidé udělají z prázdných tributů moci alespoň modlu, s níž si zdánlivě mohou dělat, co chtějí; jenže zůstala-li forma, může se do ní při nevíšimavosti druhých kdykoli nastěhovat její původní obyvatel.

Problém je v tom, že inscenace se pohybuje v tak obecné rovině a přináší tak obecné poznání, že čas na něj vynaložený inscenací se zdá být snad příliš dlouhý. Nastupuje totiž to, co si pro sebe nazývám „zákonem ekonomičnosti“. Totiž to, že nejjednodušší je účinná inscenace tehdy, když je dosažen v vynaložením co nejméně „nákladů“: času, sil, prostředků... A tedy mára sděleného spotřebované energie neodpovídá.

A tak se nám také z jiného úhlu, na zcela jiném materiálu vrací otázka položená u Vodní slippy: kde je hranice mezi ozvláštěným obrazem, bez nějž umění neexistuje, a zbytečným přeintelektualizovaným šifrováním skutečnosti?

LUDEK RICHTER

Jeviští kreaće Zlý duch měla velmi jednoduchý příběh. Je zřejmé, že byl použitý záměrně, aby divákovi byl srozumitelný a dovolil soustředit se více na vnímání akcí postav. Nástup herců, kteří se tak výrazně lišili tvářemi, kostýmy, líčením a účesem, vyvolal očekávání další individualizace. V prázdném prostoru s židlemi vynikali a tvořili spolu s ním ideální podmínky pro druh jevištní akce, o kterou se soubor snažil. Minimálními prostředky dosáhnout maximálního poetického účinku. Slovo je prakticky vyloučeno, větší prostor měly hrdeční zvuky. A zde se objevuje velký problém. Tento pokus by od herců vyžadoval daleko větší pantomimickou pravdu, protože při minimálním použití slova a absenci dekorace je divák silně soustředěn na pohyb herce a přisuzuje významy pohybům prstů, očí, zachvěvům šatů... pokud jsou použity. Zdá se, že soubor tuto možnost nedocenil a ochudil se tak o účinek, o který se snažil. Tyto prostředky soubor používá, ale v daleko menší míře, než by bylo nutné a určité pečlivě, ke kterým akce směřovaly raději je vyjádřit. Herci proto zůstávají především estetickými objekty na jevišti a i když se pomocí nadčasového příběhu snaží čosi v nás vyvolat, je to na tuto předvedenou etudu málo.

ZORA VONDRÁČKOVÁ

Přečetl jsem si [Zpravodaj č. 3, Jaký je? značka sš], že Jiráskův Hronov je (až na maličkosti) „stejná komunistická slavnost jako dříve“. Že prý to povídal „rodák“. Přemýšlím tedy, jestli mají slova ještě nějaký obsah, nebo jimi jen tak blábolíme.

Nevím, co je komunistického na tom, když se třicet či šedesát mladých lidí učí dělat dobré divadlo. Nevím, co je komunistického na tom, když slánské divadlo hraje svého Revizora, trnavské Tanap a Jelo Výběřčeho. Nevím, co je komunistického na tom, když skupina nejlepších odborníků se snaží rozborry a diskusemi posouvat československé amatérské divadlo na vyšší úroveň. Nevím také, co bylo komunistického na tom, když zde Ochotnický kroužek hrál Matku, Blansko Příliš horkou lázeň, Anebdívaldo Adama stvořitele a Šupina Vyber si, synku.

Vím, že bylo „komunistické“, když východočeský krajský tajemník Liška hystericky stíhal inscenaci, která se mu znelíbila,

Co je co - kdo je kdo?

když místní komunistická šlechta roztáčela kolotoč štvanic poté, co, světe, zbožte, kdosi zavěsil obrázek TGM na dveře radnice...

Bylo by tedy dobře, aby se slova i nadále používala dle svého významu - a tvrdě - tam, kde jsou na místě a ne jako nadávky pro odrazení a zdiskreditování všeho, co nám nevyhovuje po stránce osobního vkusu či ambicí. Budme přesní, nevylévejme s vaničkou i dítě a o to

přísněji se ptejme, kdo jmenovitě byli ti, kdo zakazovali, pronásledovali, ubližovali, škodili a nechávali se za to slavit. Nejsou v „centru“. Jsou a byli všude kolem nás - i v Náchodě, Hronově... A nebyl to každý, kdo v té době žil a nebyl zalezlý pod kamenem.

Amatérské divadlo a lidi ko-

lem něj byli ve své většině právě těmi, kdo bojovali proti blbosti, nespravedlnosti a nadutosti komunistické totality, což prokázali nejlépe v listopadových dnech. Ať na ně neplivou ti, kteří se mlčky krčí a teď chtějí být papežtější než papež a kategoričtější než kat. Neviděl jsem je v demonstracích, do kterých se trefovaly obušky, neviděl jsem jejich podpisy pod spravedlivými, ale nebezpečnými peticemi. Neviděl jsem je bojovat proti onomu režimu divadlem ani ničím jiným. Slyším je mluvit - teď.

LUDEK RICHTER

Z redakce „MY 90“

nového týdeníku vydavatelství Mladá fronta, jehož první číslo vyjde 15. září t. r. - zdraví 60. JH a jeho účastníky Helena Šimková. V posledních letech hájila na zdejších i jiných divadelních přehlídkách „barvy DILIA“. Kromě zdravotní posílá i pozvání ke spolupráci všem, kteří by chtěli obohatit kulturní zpravodajství vznikajícího listu, sdělit na jeho stránkách zajímavé i palčivé problémy současného života. Od roku 1945 bude již třetím „Myčkem“ (podvkrát bylo již zakázáno, naposledy roku 1969) a chtělo by se stát jakýmsi průvodcem moderního člověka dnešním světem a dobou. (Adresa Pha 1, Senovážná 2, tel. 26 24 10.)

Zpravodaj vzniká v podmínkách těžkých a čase krátkém. Není tedy dlouhý čas na čtení korektur. To zřejmě bylo příčinou chyby ve včerejším čísle

Tisková oprava

Zpravodaje v článku o Klubu mladých divadelníků, kde byly zaměněny dvě samohlásky O a A. Samozřejmě, že na Hronově se neprovozují jazykové kursy. Správně měla poslední věta znít: „...máte-li zájem a solidní znalosti němčiny, můžete se ještě přihlásit.“

(Les)

Konečně se někdo pokusil o odpadetizování naší „sametové revoluce“ říkála jsem si při začátku představení „Herkules a Augiášův chlév“ Malého divadla z Košic. Myslíte, že se jim to povedlo?

Dílna divadelní fotografie

Dvanáct fotografií pod vedením Jaroslava Krejčího a za asistence Jiřího Víška již druhý rok proniká do tajů divadelní fotografie. Ve své práci se snaží podat nejen faktografické svědectví o každém představení, ale vyjádřit i svůj pohled fotografa. Výsledky tohoto snažení je možno zhlédnout na průběžných výstavkách na šňůrách v závodní jídelně Tepny a

v kavárně V. ADA. Mimo to se fotografové učí práci pro noviny, pro Barrandov fotografují podobanky herců.

Ve čtvrtek 9. 8. bude promítnut v kině na koupališti medailonek „Posedlost divadlem“, zachycující osobnost vedoucího lektora dílny Jaroslava Krejčího. Film proběhne před filmem Oběti války. (mar)

(dokončení ze str. 1)

zal loňský JH, ani na ministerstvo kultury, natož na UKVČ není spolehnouti, a ideová diverze na Hronovu jenom kvete.

Letošní divadelní program sestává především z inscenací, které postoupily z krajských kol národní soutěže amatérského divadla. Návrhy předali krajské metodici, tj. pracovníci KKS už bez v minulosti požadovaného a pečlivě verifikovaného podpisu a razítka KJV. V Jihočeském kraji porota krajské přehlídky doporučila KKS ustavit krajskou výběrovou komisi a rozhodnout se mezi Hrudradlem a Kocourkem Modroočka (výběr padl na Hrudradlo). Slovenské inscenace navrhl

Osvetový ústav v Bratislavě. Za každý kraj ČSFR tak mohla být nominována jedna inscenace. Další inscenace zde zastupují jiné druhy amatérského divadla, např. divadlo pohybové — Zlý

ZNOVU AD VÝBĚR NA 60. JH

duch, loutkové — Don Šajn, dospělých pro děti — Dobrodružství kocourka Modroočka, popř. některé inspirativní proudy obtížněji zařaditelné — Vodní slípky, Marx international, nebo jsou ukázkou toho, co bylo na

zítřejší program

7.00	Celodenní výlet KPJH - D. Králové, Ratibořice, Česká Skalice	
9.00	Diskusní kluby	třídy ZŠ
9.00	Diskusní klub SČDO	třída ZŠ
10.00	PONREPO (Mladé rampy + ROKOKO)	sokolovna
11.00	Tisková beseda	klub JD
14.00	Šabla - Divadlo humoru Tatramat Poprad	Slávie
16.00	KAN DID aneb Hurá optimismus - Metra Blansko	JD
17.00	Šabla - Divadlo humoru Tatramat Poprad	Slávie
17.00	Odhalení pamětní desky TGM	letní sídlo MAJ
18.30	Vítání souborů DS Krupka a JZD Lažany, DS JELO Praha	
	Malostranská beseda	schody JD
19.30	Šabla - Divadlo humoru Tatramat Poprad	MěstNV
19.30	KAN DID aneb Hurá optimismus - Metra Blansko	Slávie
21.30	Taneční kavárna	JD
21.30	Filmový večer - Emmanuelle	malý sál
		koupaliště

Jaký bude letos FEMAD a jak se na něj dostat

FEMAD čili Festival mladého amatérského divadla v Poděbradech či nyní v Libici n. C. netřeba divadelníkům představovat. Tato tvůrčí dílna moderního divadelního myšlení, prezentující to, co je v divadle mladé zejména duchem, se uskuteční i letos. FEMAD se ve svém XVIII. ročníku chce zaměřit na divadelní činnost, která je adresována dětskému publiku, a to v co nejširší škále žánrů, poetik a druhů divadla.

V jeho programu je připraveno 6 představení profesionálních souborů (Drak Hradec Králové; Strakonický dudák, Zlatovláska; Naivní divadlo Liberec; Kolibá se velryba, dvě inscenace souborů uměleckých agentur: Čaral čaral bonga máro, Tři zlaté vlasy děda Vševeda; soubor V. H. S. Matěje Šefny; Klíč od království), 7 inscenací dětských divadelních souborů (Kalamajka Měcholupy; Dobrý pastýř; Hudradlo Zlív; Pohádka o zemičce Zvoničce; ZUŠ Písek; Labyrint světa a ráj srdce, Pověst o Ctiradovi a Šárce; ZUŠ Žerotín Olomouc; O Palečkovi, který vyrůstal a Princeznička na bále; Divadlo Ostrava; Nevylazuj jazyk na lva) a konečně 9 inscenací amatérských souborů (L. Rychterová a J. Chybna: Budu-

línek; Hraničář Rumburk; O zlém draku Mračounovi; Tyl České Budějovice; Dobrodružství kocourka Modroočka; Cukrnebudem Svitavy; Zahradka; „C“ Svitavy; Sen noci svatojánské I, II a Hamlet; Vendelín Hradec Králové; Rytíř Bruncvik; Amatérský soubor Jihomoravského divadla ve Znojme; Strakatá komedie).

Tento program čítající 22 inscenací je možné zhlédnout a prodiskutovat ve dvou zářijových víkendech v Libici n. C. ve dnech 14.-16. a 21.-23. 9. 1990. Bude zde příležitost seznámit se s reakcemi dětského publika k jednotlivým inscenacím. Pokud se k vám nedostala přihláška a chcete se tohoto Maratónu zúčastnit, máte poslední příležitost. Je zapotřebí během JH zastihnout středočeského metodika pro amatérské divadlo Milana Strotzera, požádat jej o přihlášku a tuto vylněnou na místě odevzdat.

(Str.)

Milé setkání

S řadou podnětných myšlenek proběhlo setkání po odhalení busty Karla Čapka v radnici. Vzácní hosté se rozpovídali zejména o nezištné činnosti ochotníků, Sokolů a různých spolků za první republiky, kdy se pořizovalo to, na co byly peníze. Zpravidla stála za věcí místní osobnost. Zazněla myšlenka, že kultura se ovšem neobejde bez dotací. Vlastimil Fišar citoval větu: „Tento národ býval chudší než jiné, ale duchovně bohatší“.

LENKA LÁŽŇOVSKÁ